Laboratorij i vještine - MATLAB Funkcije

Željko Ban Mato Baotić Jadranko Matuško

Fakultet elektrotehnike i računarstva

Funkcije

- ► Matlab funkcija je program koji obavlja niz operacija definiranih unutar tekstualne datoteke (m-funkcije, zbog ekstenzije .m).
- M-funkcija može prihvaćati jedan ili više ulaznih argumenata odnosno varijabli, te također vraćati kao rezultat jedan ili više izlaznih argumenata odnosno varijabli.
- ► Vrste funkcija
 - ► Interne funkcije
 - ► Funkcije unutar toolboxova
 - ► Funkcije definirane od strane korisnika
- ▶ Poziv funkcije ime_funkcije(arg1,arg2,...,argn);
- Kako bi se funkcija mogla pozvati potrebno je da se ona nalazi u trenutnom direktoriju ili u nekom od direktorija koji su dodani u stazu (varijabla path)

Logičke funkcije

► Operacije se obavljaju između logičkih varijabli i kao rezultat se također dobiva logička vrijednost (o ili 1)

Funkcija	Opis	
any(x)	Funkcija vraća logićku jedinicu ako je barem jedan član vektora različit od nule	
y=all(x)	Funkcija vraca logičku jedinicu ako su svi clanovi vektora različiti od nule	
y=find(log_izr)	Vraća indekse onih članova vektora koji zadovoljavaju logički izraz	
y=isnan(x),	Vraća matricu istih dimenzija kao ulazna matrica x s tim da na mjes-	
	tima gdje matrica x ima vrijed- nosti NaN vraca logicku jedinicu.	

Logičke funkcije

► Operacije se obavljaju između logičkih varijabli i kao rezultat se također dobiva logička vrijednost (o ili 1)

Funkcija	Opis
y=isinf(x),	Vraća matricu istih dimenzija kao ulazna matrica x s tim da na mjes- tima gdje matrica x ima vrijed- nosti Inf konačnu vrijednost vraća logicku jedinicu.
y=finite(x)	Vraća matricu istih dimenzija kao ulazna matrica x s tim da na mjes- tima gdje matrica x ima konačnu vrijednost vraća logicku jedinicu.
y=isempty(x)	Vraća logičku jedinicu ukoliko je x prazna matrica tj. ukoliko ima di- meziju oxo

Logičke funkcije

Primjer

► Generirati niz od 100 slučajnih vrijednosti s uniformnom razdiobom na intervalu [0,1], te izračunati vrijednost funkcije:

$$f(x) = \begin{cases} 2x & x \le 0.5\\ 4x^2 & x > 0.5 \end{cases}$$

```
>> x=rand(1,100);
>> y(find(x<=0.5))=2*x(find(x<=0.5));
>> y(find(x>0.5))=4*x(find(x>0.5)).^2;
```

Trigonometrijske funkcije

Funkcija	Opis	
y=sin(x)	Sinus funkcija kuta u radijanima	
y=cos(x)	Cosinus funkcija kuta u radija- nima	
y=tan(x)	Tangens funkcija kuta u radija- nima	
y=asin(x), y=acos(x), y=atan(x)	Funkcije arcus sinus, arcus cosinus i arcus tangens	
phi=atan2(x,y)	Arcus tangens funkcija definirana u 4 kvadranta	

Eksponencijalne i hiperbolne funkcije

Funkcija	Opis	
y=exp(x)	Eksponencijalna funkcija s bazom e	
y=log(x)	Logaritamska funkcija s bazom e	
y=log10(x)	Logaritamska funkcija s bazom 10	
y=sinh(x), y=cosh(x), y=tanh(x)	Funkcije sinus hiperbolni, cosinus hiperbolni i tangens hiperbolni	
y=asinh(x), y=acosh(x), y=atanh(x)	Funkcije arcus sinus hiperbolni, arcus cosinus hiperbolni i arcus tangens hiperbolni	

Aritmetičke funkcije

Funkcija	Opis	
y=abs(x)	Apsolutna vrijednost broja x	
y=sign(x)	Funkcija predznaka (signum funk- cija)	
y=round(x)	Zaokruživanje prema najbližem cijelom broju	
y=ceil(x), y=floor(x)	Zaokruživanje prema najbližem cijelom broju u smjeru $+\infty$ odnosno $-\infty$	
y=angle(x)	Kut kompleksnog broja (u radija- nima)	
y=real(x), y=imag(x)	Realni i kompleksni dio komplek- snog broja	
y=conj(x)	Konjugirano kompleksna vrijed- nost broja x	
y=sqrt(x)	Kvadratni korijen broj <mark>a x</mark>	

Funkcije za obradu vektora i matrica

Funkcija	Opis		
y=min(x)	Minimum vektora x		
y=max(x)	Maksimum vektora x		
y=mean(x)	Srednja vrijednost vektora x		
y=median(x)	Median vektora x		
y=std(x)	Standardna devijacija vektora x		
y=sum(x)	Suma elemenata vektora		
y=cumsum(x)	Kumulativna suma elemenata vektora y=[x1, x1+x2,x1+x2+x3,]		
y=diff(x)	Vektor razlike susjednih eleme- nata y(i)=x(i+1)-x(i)		
y=sort(x)	Sortira članove vektora po rastućem redu		

Funkcije za obradu vektora i matrica

Funkcija	Opis	
y=trace(x)	Trag matrice x (Suma elemenata glavne dijagonale)	
y=rank(x)	Rang matrice x (Broj lin. nezavis- nih redaka/stupaca)	
y=det(x)	Determinanta matrice x	
y=eig(x)	Karakteristične vrijednosti matrice x $(det(\lambda I - x) = 0)$	
y=poly(x)	Karakteristični polinom matrice x $(det(\lambda I - x))$	
y=diag(x)	Vraca vektor koji sadrži elemente glavne dijagonale matrice x	
y=inv(x)	Inverzna matrica kvadratne ma- trice x	
y=rot90(x)	Rotacija matrice za 90 stupnjeva	

Funkcije za obradu vektora i matrica

Funkcija	Opis	
s=blanks(n)	Vraća string koji se sastoji od n praznih mjesta	
s=strfind(s1,s2)	Pronalazi string s2 unutar stringa s1 i vraća indekse gdje započinju stringovi s2	
s=isstr(s1)	Vraća logičku jedinicu ukoliko je s1 string	
s=lower(s1)	Sva slova u stringu s1 pretvara u mala slova	
s=upper(s1)	Sva slova u stringu s1 pretvara u velika slova	
s=strcat(s1,s2,s3\$paja stringove s1,s2 i s3 u jedan string		
s=num2str(x)	Pretvara numeričku vrijednost u string	

Operacije and nizovima znakova

Primjer

usporedba dva niza znakova:

```
>>s1 = 'Yes';
>>s2 = 'No';
>>tf = strcmp(s1,s2)
tf = 0
```

► Pronalazak niza znakova unutar drugog niza znakova:

```
>>> S = 'Find the starting indices of the pattern string';
>>> k = strfind(S, 'in')
k =
2  15  19  45
```

Prikaz polinoma u Matlabu

MATLAB prikazuje polonium kao kao vector retke koi sadrže koeficijente polinoma po padajućim potencijama. Na primjer, polinom:

$$p(x) = x^4 + 3x^2 - 2x + 6$$

se u Matlabu prestavlja sljedećim vektorom retkom:

$$P = [1 \ 0 \ 3 \ -2 \ 6];$$

Izračun vrijednosti polinoma

- Vrijednost polinoma zadanog vektorom P (vidi prethodni slajd) u točki x proračunava se korištenjem funkcije polyval(P,x).
- kao argument funkcije polyval x može biti bilo kakv vektor odnosno matrica a rezultantno će vektor odnosno matrica biti istih diomezija kao x

```
P=[1 0 3 -2 6];
>>> polyval(P,2)
ans =
30
```

```
>> polyval(P,[1 2 -1])
ans =
8 30 12
```

Proračun iznosa polinoma može se obaviti i matrično ukoliko je matrica X kvadratna i tu se svrhu koristi funkcija polyvalm(P,X).

Korjeni polinoma

Korjeni (nultočke) polinoma zadanog vektorom P proračunava se korištenjem funkcije roots(P).

```
>> R=roots(P)

R = -0.7229 + 1.6475i

-0.7229 - 1.6475i

0.7229 + 1.1537i

0.7229 - 1.1537i
```

Inverzna funkciji roots(P) je funkcija poly(R) gdje vektor R sadrži korjene polinoma a kao rezultat dobiva se vektor redak P koji predstavlja polinom u standarnoj formi.

```
>> poly(R)
ans =
1 0 3 -2 6
```

Derivacija polinoma

Derivacija polinoma zadanog vektorom P proračunava se primjenom funkcije polyder(P), te se kao rezultat dobije vektor koji predstavlja rezultantni polinom.

```
P=[1 0 3 -2 6];
>> polyder(P)
ans =
4 0 6 -2
```

Ako se funkcija poziva s dva parametra (polinoma) kao R=polyder(P,Q) tada vraća derivaciju umnoška polinoma P(x)Q(x), dok u slučaju poziva [R,S]=polyder(P,Q) vraća derivaciju kvocijenta polinoma P(x) i Q(x), tj. P(x)/Q(x).

Rastav na parcijalne razlomke

► Kvocijent dvaju polinoma P(x)/Q(x) može se rastaviti na parcijalne razlomke:

$$\frac{P(x)}{Q(x)} = \sum_{i=1}^{n} \frac{r_i}{x - s_i} + t(x),$$

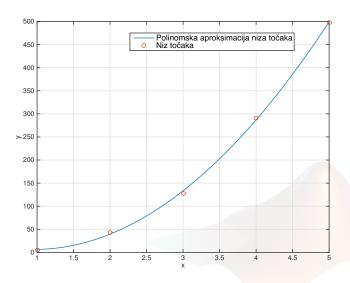
korištenjem funkcije [r,s,t]=residue(P,Q).

```
% Zadavanje polinoma P i Q
P = [1 -4 8];
Q = [1 6 8];
% Rastav na parcijalne razlomke
[r,s,t] = residue(P,Q)
   -20
    10
```

Polinomska aproksimacija niza točaka

Niz točaka u 2D opisan vektorima X i Y aproksimira se polinomom reda n uz minimalnu kvadratičnu pogrešku aproksimacije (engl least square) pomoću funkcije: [P]=polyfit(X,Y,n).

Polinomska aproksimacija niza točaka

Naredbe odluke i ponavljanja

IF naredba

```
if a>b&a<3
a=0;
end;
```

```
if a>b&a<3
    a = 0;
elseif a>c
    a = 1;
end;
```

Naredbe odluke i ponavljanja

FOR petlja i WHILE petlja

```
for varijabla=izraz
    naredbe;
end;
```

```
for i=1:10
   for j=1:2:6
      a(i,j)=i+j;
   end;
end;
```

```
while logicki_izraz
naredbe;
end
```

```
while i>1
      a(i)=5*i
      i=i-2;
end;
```

M-datoteke

- M-datoteka je tekstualna datoteka koja sadrži Matlab naredbe definirane od strane korisnika koja može biti u jednoj od sljedeće dvije forme:
 - ► M-skripta
 - ► M-funkcije.
- M-skripta predstavlja niz Matlab naredbi spremljenih u teksualnu datoteku. Izvođenje M-skripte jednako je slijednom pojedninačnom izvođenju naredbi sadržanih u M-skripti.
- M-funkcija sa ostalim funkcijama/naredbama komunicira preko skupa ulazno/izlaznih argumenata. Za spremanje lokalnih varijabli koristi se njoj pridruženi blok memorije - funkcijski radni prostor (engl. function workspace).

M-skripta

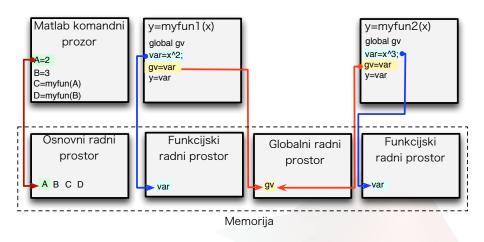
- M skripta se u Matlabu mogu generirati na jedan od sljedeća tri načina:
 - ► Naredbom edit ime_datoteke.m, pri čemu se otvara postojeća m-datoteka, ako postoji, odnosno stvara nova, ako ne postoji.
 - Pomoću kombinacije naredbi diary on i diary off, pri čemu se sve naredbe izvedene u komandnom prozoru dok god je naredba diary on aktivna, spremaju u tekstualnu datoteku diary
 - klikom na ikonicu nova m-datoteka u osnovnom prozoru programskog sustava Matlab.

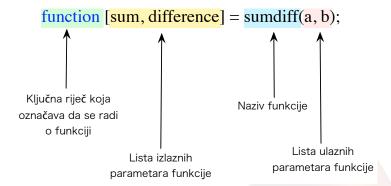
Radni prostori u Matlabu

- ► Tri tipa radnih prostora u Matlabu:
 - Osnovni radni prostor
 - Funkcijski radni prostor
 - ► Globalni radni prostor
- ► Prilikom izvođenja naredbi u komandnom prozoru varijable koje se pritom stvaraju spremaju se u osnovnom radnom prostoru.
- Prilikom poziva m-funkcija pridružuje joj se odgovarajući funkcijski radni prostor, koji joj služi kao njena lokalna memorija.
- Ukoliko se iz više različitih funkcija želi pristupiti istoj varijabli tada ju je potrebno deklarirati kao globalnu u svim funkcijama i ona se sprema u globalni radni prostor.

Radni prostori u Matlabu

- M-funcija je tekstualna datoteka koja sadrži ulazne i izlazne parametre.
- Za razliku od skripti M-funkcije su prikladne za rješavanje općenitih zadataka i mogu se primjeniti na različite skupine podataka.
- ► M-skripte koriste radni prostor (memoriju) iz kojeg su pozvane.
- Ako su pozvane iz komandnog prozora tada koriste osnovni radni prostor (engl. base workspace)
- ► Ako su pozvana iz m-funkcije tada za spremanje svojih varijabli m-skripta koristi funkcijski radni prostor pridružen funkciji iz kojeg su pozvane.

Primjer: Funkcija za pronalaženje maksimalne vrijednosti u zadanom vektoru

```
function xmax=maxfun(X)
% Komentar funkcije koji se ispisuje kada utipkamo help maxfun
% Proviera ispravnosti poziva funkcije
if nargin =1
error('Funkcija ima samo jedan ulazni argument')
end:
if nargout =1
error('Funkcija ima samo jedan izlazni argument')
end:
% Glavni dio funkcije
n=length(X);
xmax=X(1);
for i=1:n-1
if X(i+1)>xmax xmax=X(i+1);
end:
end:
```

Provjera ispravnosti poziva funkcije

- ► Premda ne spada u obvezatni dio funkcije preporuča se zbog jednostavnijeg korištenja prije samo primarnog koda funkcije dodati i dio za provjeru ispravnosti poziva
- ► Na taj način se također omogućuje pozivanje funkcija s različitim brojem ulaznih parametara (ulaznih i izlaznih)
- U tu se svrhu koriste sljedeće funkcije nargin(), nargout(), narginchk(min,max) i nargoutchk(min,max).

Prikaz grafova u 2D

- ▶ Prikaz 2D grafova zasniva se na principu *povezivanja točaka*.
- ▶ Prvi je korak generiranje vektora x s vrijednostima u kojima će se proračunavati funkcija f(x).

```
>> x = linspace(0,2*pi,20);
```

 Sljedeći je korak proračun funkcije u tim točkama.

```
>> y=sin(x);
```

Dobivene točke povežemo pravcima naredbom:

```
>> plot(x,y);
```

Prikaz grafova u 2D

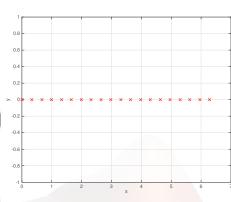
- ▶ Prikaz 2D grafova zasniva se na principu povezivanja točaka.
- ▶ Prvi je korak generiranje vektora x s vrijednostima u kojima će se proračunavati funkcija f(x).

```
>> x = linspace(0,2*pi,20);
```

Sljedeći je korak proračun funkcije u tim točkama.

```
>> y=sin(x);
```

Dobivene točke povežemo pravcima naredbom:

Prikaz grafova u 2D

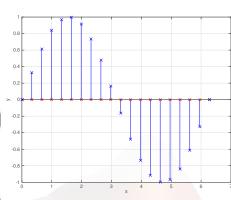
- ▶ Prikaz 2D grafova zasniva se na principu povezivanja točaka.
- ▶ Prvi je korak generiranje vektora x s vrijednostima u kojima će se proračunavati funkcija f(x).

```
>> x = linspace(0,2*pi,20);
```

 Sljedeći je korak proračun funkcije u tim točkama.

```
>> y=sin(x);
```

Dobivene točke povežemo pravcima naredbom:

Prikaz grafova u 2D

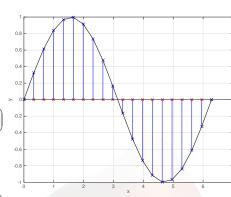
- ▶ Prikaz 2D grafova zasniva se na principu *povezivanja točaka*.
- ▶ Prvi je korak generiranje vektora x s vrijednostima u kojima će se proračunavati funkcija f(x).

```
>> x = linspace(0,2*pi,20);
```

 Sljedeći je korak proračun funkcije u tim točkama.

```
>>> y=sin(x);
```

► Dobivene točke povežemo pravcima naredbom:


```
>> plot(x,y);
```

U prvom se koraku generiraju vektori x i y.

```
>> x = linspace(-2,2,20);
>> x = linspace(-2,2,20);
```

► Sljedeći je korak kreiranje mreže točaka u 2D.

► Proračunava se vrijednos funkcije z = f(x, y).

 Kao posljedaji korak iscrtava se ploha z = f(x, y).

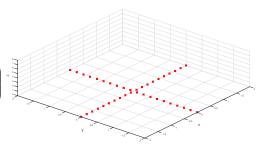
U prvom se koraku generiraju vektori x i y.

```
>> x = linspace(-2,2,20);
>> x = linspace(-2,2,20);
```

 Sljedeći je korak kreiranje mreže točaka u 2D.

```
\gg [x,y] = meshgrid(x,y);
```

Proračunava se vrijednost funkcije z = f(x, y).

 Kao posljednji korak iscrtava se ploha z = f(x, v).

```
>> surf(X,Y,Z);
```

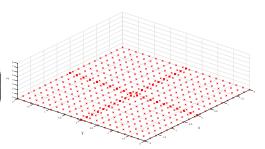
U prvom se koraku generiraju vektori x i y.

```
>> x = linspace(-2,2,20);
>> x = linspace(-2,2,20);
```

 Sljedeći je korak kreiranje mreže točaka u 2D.

Proračunava se vrijednost funkcije z = f(x, y).

```
>> Z = X.^2+Y.^2;
```


 Kao posljednji korak iscrtava se ploha z = f(x, v).

```
>> surf(x,y,z);
```

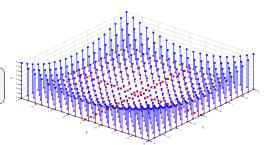
U prvom se koraku generiraju vektori x i y.

```
>> x = linspace(-2,2,20);
>> x = linspace(-2,2,20);
```

 Sljedeći je korak kreiranje mreže točaka u 2D.

```
>> [X,Y] = meshgrid(x,y);
```

Proračunava se vrijednost funkcije z = f(x, y).

 Kao posljednji korak iscrtava se ploha z = f(x, y).

```
>> surf(X,Y,Z);
```

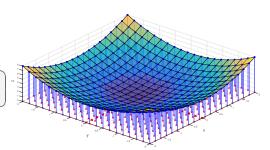
U prvom se koraku generiraju vektori x i y.

```
>> x = linspace(-2,2,20);
>> x = linspace(-2,2,20);
```

► Sljedeći je korak kreiranje mreže točaka u 2D.

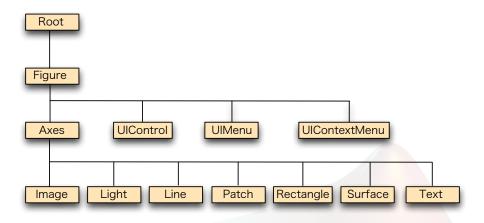
```
>> [X,Y] = meshgrid(x,y);
```

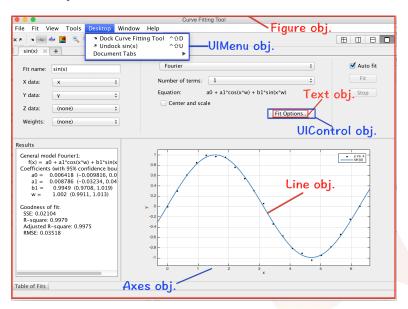
Proračunava se vrijednost funkcije z = f(x, y).

► Kao posljednji korak iscrtava se ploha z = f(x, y).

```
>> surf(x, y, z);
```


- Matlab grafički sustav je objektno orjentiran sustav zasnovan na hieararhijskom odnosu između pojedinih objekata (roditelj-dijete sustav).
- ► Svaki objekt je karakteriziran sa skupom svojstava.
- ► Da bi kreirali određeni grafički objekt u Matlabu prethodno mora biti kreiran njegov *roditelj* objekt.

```
figure;
axes;
plot(0:0.1:2*pi,sin(0:0.1:2*pi));
```

Krajnji korisnik ipak ne mora brinuti o spomenutoj hijerarhiji već može samo upisati naredbu:

```
plot(0:0.1:2*pi,sin(0:0.1:2*pi));
```

dok će se sam sustav pobrinuti sa se prethodno kreiraju potrebni (roditelji) objekti.

- Svaki grafički objekt u Matlabu ima odgovarajući identifikator (handle), koji je ujedno i pokazivač na taj objekt.
- Ovisno o složenosti grafičkog objekta postojat će veći ili manji broj pokazivača na pojedine njegove podobjekte.
- Većina grafičkih funkcija vraća kao rezultat i pokazivač na kreirani objekt npr:

```
h1=figure;
h2=axes;
h3=plot(o:o.1:2*pi,sin(o:o.1:2*pi));
```

- ➤ Za već kreirane objekte figure i axes pokazivač se može dobiti pomoću naredbi h=gcf (engl. get current figure) i h=gca (engl. get current axes).
- ► Pokazivači na grafičke objekte koriste za isčitavanje i promjenu svostava grafičkih objekata i u tu se svrhu koriste funkcije get(h,PropertyName) i set(h,PropertyName,Value).

- Važnije funkcije (plot, bar, stem, stairs)
- Kao prvi korak potrebno generirati vektor x koji sadrži vrijednosti u kojima se izračunava funkcija y = f(x), te nakon izračunavanja graf funkcije se iscrtava.

```
>>plot(x,y);
```

➤ Ove funkcije primaju i dodatne parametre koji definiraju izgled samog grafa (npr. boja i vrsta linija)

Oznaka	Boja	Oznaka	Vrsta linije
У	žuta	-	puna
m	ljubičasta	•	točkasta
С	svjetloplava		crta-točka
r	crvena	_	isprekidana
g	zelena		
b	plava		
W	bijela		
k	crna		

Primjer

▶ Nacrtati graf funkcije $y = xe^{-x^2}$ na intervalu (-5,5)

```
x = linspace(-5,5,500);
y=x.*exp(-x.^2);
plot(x,y,'r'),
grid on;
                                                                 0.1
                                                                 -0.2
                                               STAIRS
                   PLOT
                                                                            STEM
                                                                                                         BAR
       4.5
                                    4.5
        4
       3.5
                                    3.5
        3
       2.5
                                    2.5
       1.5
                                    1.5
                                                                          2
```

38 / 40

Primjer

► Nacrtati graf funkcije $z = \sin(x^2 + y^2)$ na području $-2 \le x \le 2$ i $-2 \le y \le 2$.

```
>> x1=linspace(-2,2,100);
>> y1=linspace(-2,2,100);
>> [x,y]=meshgrid(x1,y1);
>> z=sin(x.^2+y.^2);
>> surf(x,y,z);
```

